

Ut fra Jøldalshytta med Svarthetta i bakgrunnen. Foto: Jonny Remmereit

Trollheimen

Da TT ble stiftet hadde friluftspionerene i Trondheim forlenget oppdaget de rike mulighetene for fjellturer som fantes i Trollheimen. Når de første fotturistene fant veien hit vet vi ikke, men det kan ha vært så tidlig som i 1850- eller 1860-årene.

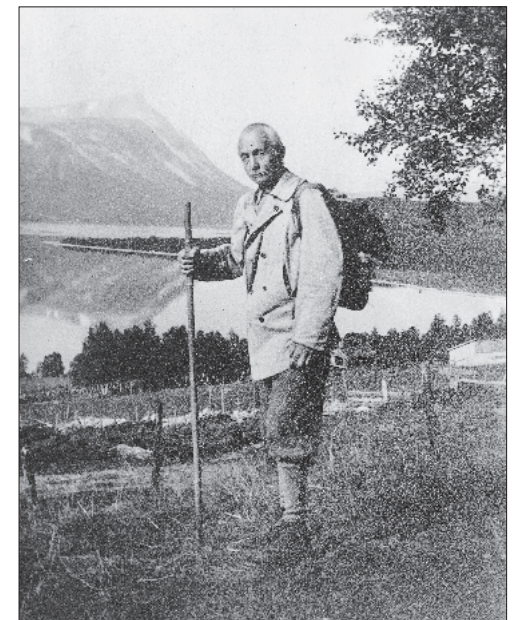
En av dem som vi vet besøkte Trollheimen før TT så dagens lys var overrettsakfører Haakon Løken. Han ble i 1889 sekretær i foreningen og

hadde noen år tidligere - omkring midten av 1880-årene - foreslått "Trollheimen" som fellesnavn på dette fjellområdet. Han må da ha hatt god kjennskap til området, for navneforslaget kom han neppe med uten videre. Trollheimen er med andre ord et såkalt "turistnavn", i likhet med det beslektede "Jotunheimen", som Aasmund Olavsson Vinje var opphavsmann til. Og Trollheimen er når sant skal sies et glimrende navn, både fordi det i området jo er en rekke fjell med "trollnavn" (som Trollhetta, Trolle, Trollhytta og Trollhøtta), og fordi navnet straks gir assosiasjoner om den eventyrverden som Trollheimen er.

En annen pioner var kjøpmann Olaf Grilstad, som var født i 1862. Allerede omlag 20 år gammel var han på sine første turer i Trollheimen.

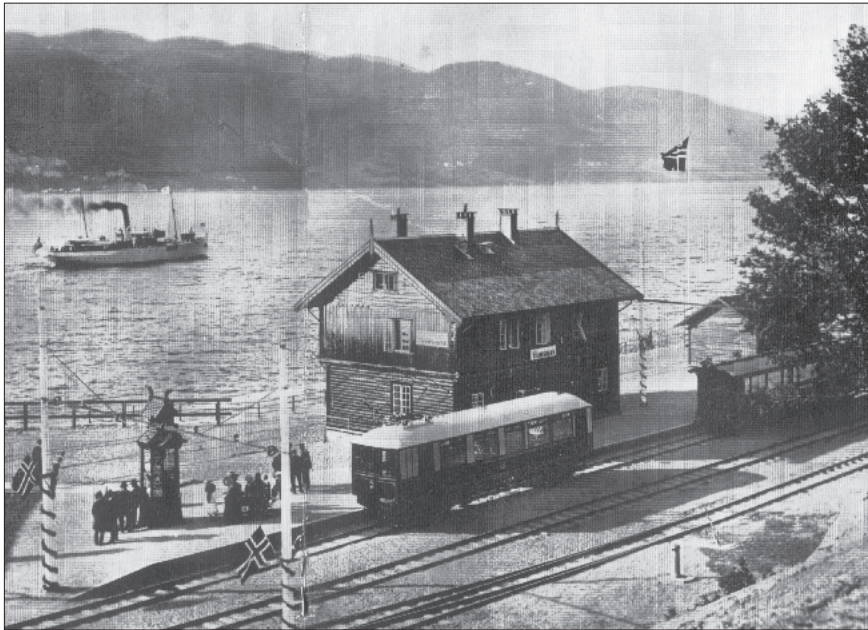
Som i Sylene fantes det altså flere som tidlig hadde begynt å trække opp de første turiststier i Trollheimen. Det første styret som ble valgt i TT i desember 1887 hadde derfor kunnskap om begge disse fjellområdene, og dette var naturligvis en forutsetning for at foreningen allerede sommeren 1888 kunne inngå de første avtalene om kvarterer for turistene. I Trollheimen kom de første kvarteravtalene på Vollansetra i Jøldalen, på Boggevollsetra i Svartådalen og på Storligårdene, hos Jon Storli og Erik Larsen Storli. Hvem det var som på foreningens vegne forhandlet frem de første avtalene i Trollheimen vet vi ikke, men det kan ha vært Haakon Løken eller Olaf Grilstad, som begge hadde tegnet seg som medlemmer helt fra starten av.

Adkomsten til Trollheimen var ikke enkel da fotturistene tok til å ferdes der. I 1880-årene var den letteste reisemåten fra Trondheim å ta toget (Rørosbanen) til Hovin, for derfra å begi seg i vei vestover, enten til fots eller pr. hest. Ferden gikk over Løvåsen, hvor det var opprettet et kvarter på gården Løvås, 12 km fra stasjonen. Der kunne man også om ønskelig få fører for den videre ferd. I Meldal, ca. 25 km fra Løvåsen, var det deretter mulig å få tak over hodet flere steder, bl.a. på Boggevoll, Jerpstad og Grut, og på skysstasjonen

Olaf Grilstad, en av friluftlivets pionerer i Trollheimen

Med dampskipet "Orkla" og Thamshavnbanen ble adkomsten til Trollheimen betydelig lettere.

på Aa. Fra Meldal fulgte man så seterveien oppover langs elva Resa og deretter veien langs elva Drugua fra Drugubakken til Drugustoene. Så gikk ferden opp på Blautmyrene, over disse og inn på seterveien fra Grindal til Jøldalen.

Turen fra Hovin til Vollansetra var drøy. Dette var likevel den korteste og enkleste måten å komme seg til Trollheimen på før Norges første elektriske jernbane, Thamshavnbanen, ble bygget og åpnet til Svorkmo i 1908 og forlenget opp til gruvene på Løkken to år senere. Man kunne da begynne fjellturen med å ta det moderne, hurtiggående og komfortable dampskipet "Orkla" fra Trondheim til Thamshavn, en reise som av TT ble beskrevet slik:

"Dampskipet gaar ut gjennom Ravnkloindløpet, passerer kort efter Munkholmen og følger saa nordkysten av Bymarken og Byneset. Ved Flak bøier skibet mot sydvest indover mot Orkedalsfjorden. I klarveir sees her i fjordens retning flere av Trolldheimens topper, deriblandt Snota og Troldhætta. Til venstre utsigt over Bynesets hovedbygd, til høire ind over Gjeitestranden. Snart aapner ogsaa utsigten sig tilvenstre ind over Gulosen til bygderne omkring, paa nordsiden Byneset, inderst inde den nedre del av Guldalen, paa sydsiden Buviken, Børsen og længst mot vest Viggen. Dampskipet anløper i alminnelighet Gjeitestranden ved kapellet og naar efter henimot 1 3/4 times fart Thamshavn ved fjordbundens østside; det lægger til ved jernbanekaien like ved stationen." Derfra var det bare å

fortsette reisen med toget til Løkken, men der var det slutt på hjelpen fra tidens teknologi. Fra Løkken måtte man gå, eller koste på seg hesteskyss til Å, hvor kjerreveien langs Resa tok av opp mot fjellet.

På tur sommeren 1888

Et gløtt inn i de forhold på den tid TT startet sin virksomhet, har vi fra dagboken til en tidlig kvinnelig turist, Inger Dehli, fra sommeren 1888. Den 20. juli dette året dro hun sammen med en del venner, Mariane, Anna, Eleonore og Einar, på tur til Trollheimen. De tok den vanlige veien, toget til Hovin og overnattet på Løvås, hvor de neste morgen møtte føreren de hadde bestilt og fortsatte ferden til gården Hollstad i Meldal. Etter overnatting der, kirkegang - det var søndag - og middag på prestegården, kom de seg ut på ettermiddagen på nytt avgårde, nå med følge av en del folk fra prestegården og en gjest der som senere skulle bli formann i TT gjennom 15 år fra 1919 til 1934, Fridtjof Brun. De vandret nesten en

mil før de leide seg inn på gårdene Boggevoll og Jerpstad for natten - de var for mange til at alle kunne få plass på bare en av gårdene. Damene, som lå på Jerpstad, hadde utpå natten for øvrig "en forskrækkelse, med banking paa ruden af lystige nattevandrere".

Den 23. juli var de tidlig oppe og kom seg avgårde i halv syv-tiden, nå uten fører. "Paa Drugudal gik vi ind for at spørge om vei. En gammel gubbe fulgte os et stykke og viste os nogle hjulspor, som vi skulde følge. Opover gik veien gjennom deilig løvskog, efter hvert blev træerne mere forkrøblet og vegetationen sparsommere. Vi længtes efter sætre, da vi kom op over trægrænsen, og kom da endelig til Aassæteren. Glad var vi, at vi var paa ret vei. Deroppe har vi storartet udsigt over fjeldene ved Jølvandene, et af de vakreste punkter. Kl. 7 1/2 kom vi til Bogvoldsætren, hvor vi fik koft rømmegrød. Den dagen havde vi marsjert gode 3 mil. Fra sætren skjøn udsigt med Troldhætta tilhøire og Svarthætta tilvenstre, i baggrunden Foldalsfjeldene. Herfra er det god anledning til at bestige Troldhætta, hvortil behøves en hel dag. Natten var underlig, paa sætren laa 2 i sengen, 3 paa gulvet, 1 paa bordet, og vi byttede plads mange gange eftersom vi blev mørre. Sindsstemningen var om aftenen noget trykket, da vi ingen fører kunde faa og ikke alene vidste at finde vei over Svarthætta."

De kom da ogsaa på avveier neste dag. En seterjente, som kanskje ikke var så godt kjent selv, viste dem veien innover Lille Svartådalen og forklarte så godt hun kunne hvor de skulle gå videre oppover mot Finnskaret mellom Svarthetta og Geithetta. Etter en del frem og tilbake kom de imidlertid til slutt, "efter en mils deilig fjeldvandring", frem til en seter i Minilldalen, hvor de fikk servert rømmegrøt og noen timers hvile. Derfra gikk så ferden ned til Nerskogen og over til Rennebu, hvor de godt slitne ankom ved ni-tiden om kvelden.